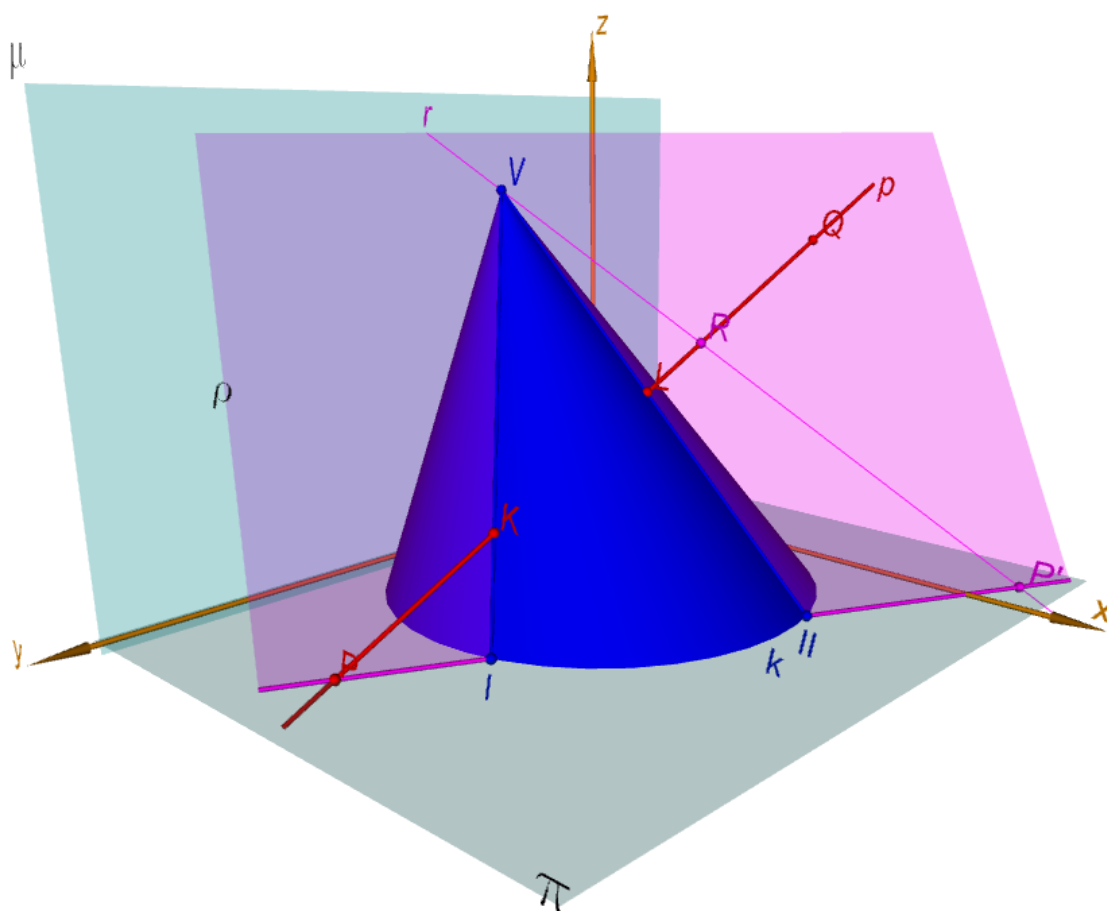

Rovinné řezy a průniky ploch a těles s přímkou

Průnik přímky s kosým kruhovým kuželem

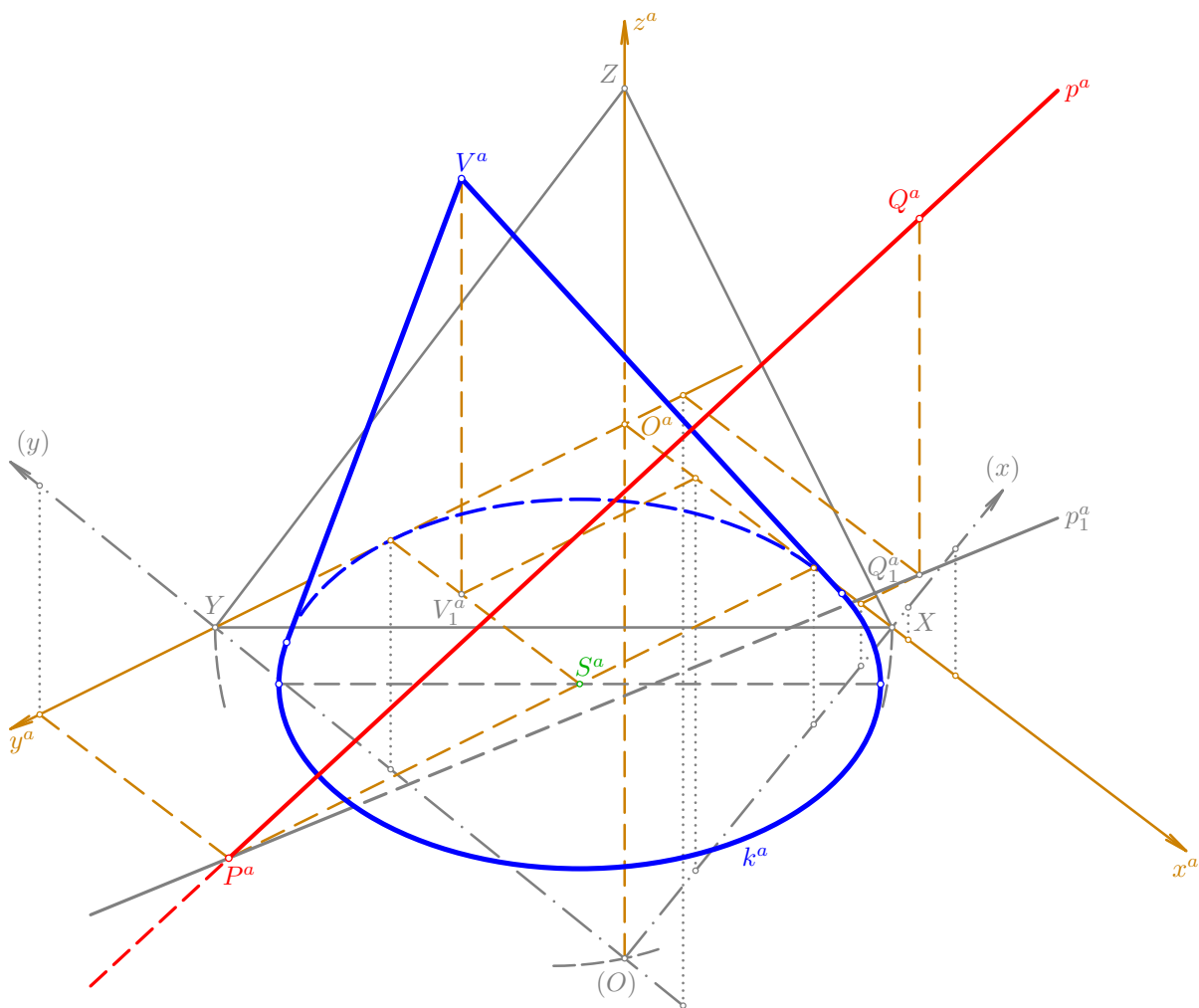

Řešené úlohy

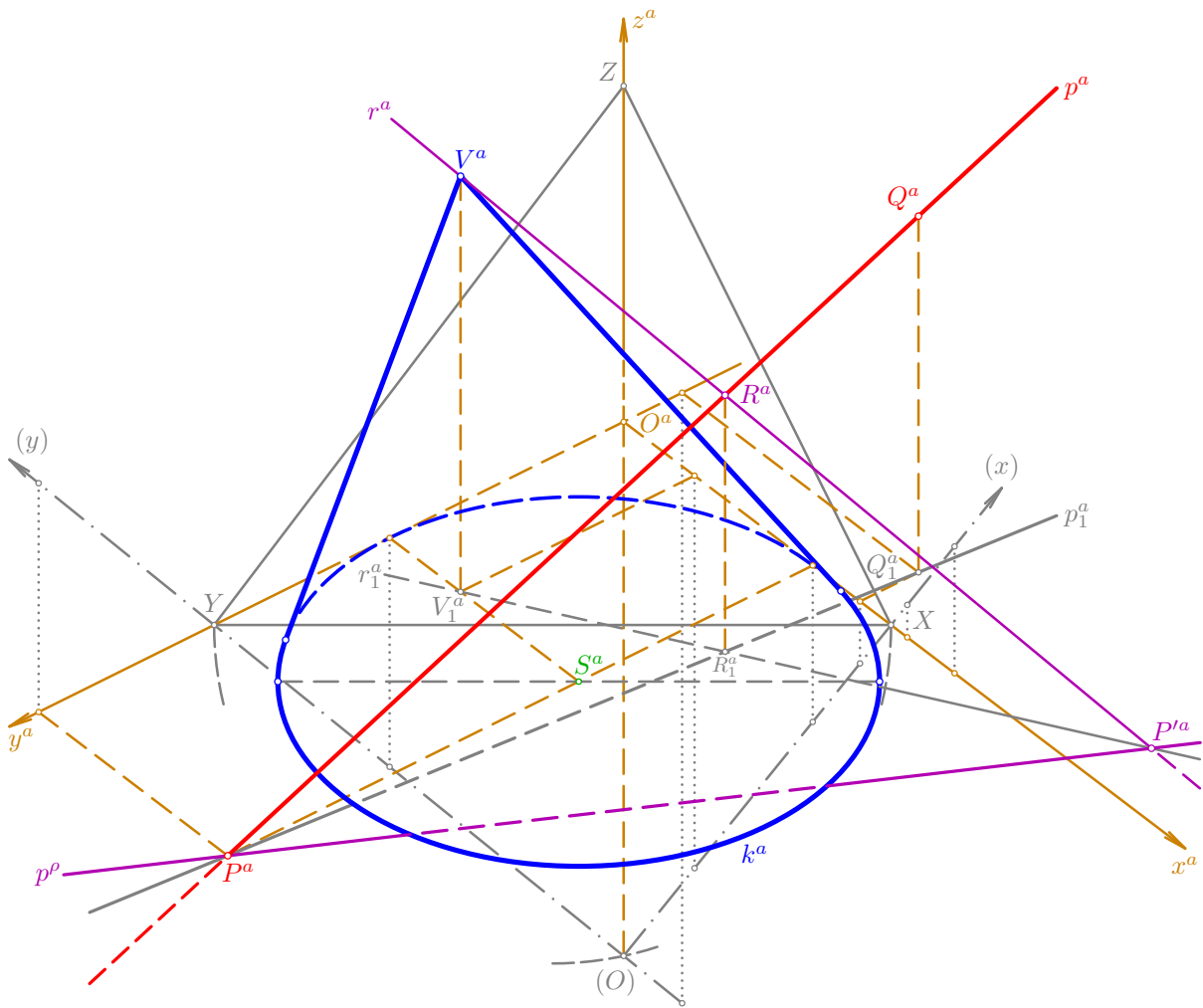
Příklad: V pravouhlé dimetrii $\Delta(9; 9; 8)$ sestrojte průnik přímky $p = PQ$ s kosým kruhovým kuželem, který má podstavnou kružnici $k(S, r)$ v půdorysně π a vrchol V ; $S[4; 4; 0]$, $r = 4$, $V[1,5; 4; 7]$, $P[4; 10; 0]$, $Q[5; -1; 6]$.

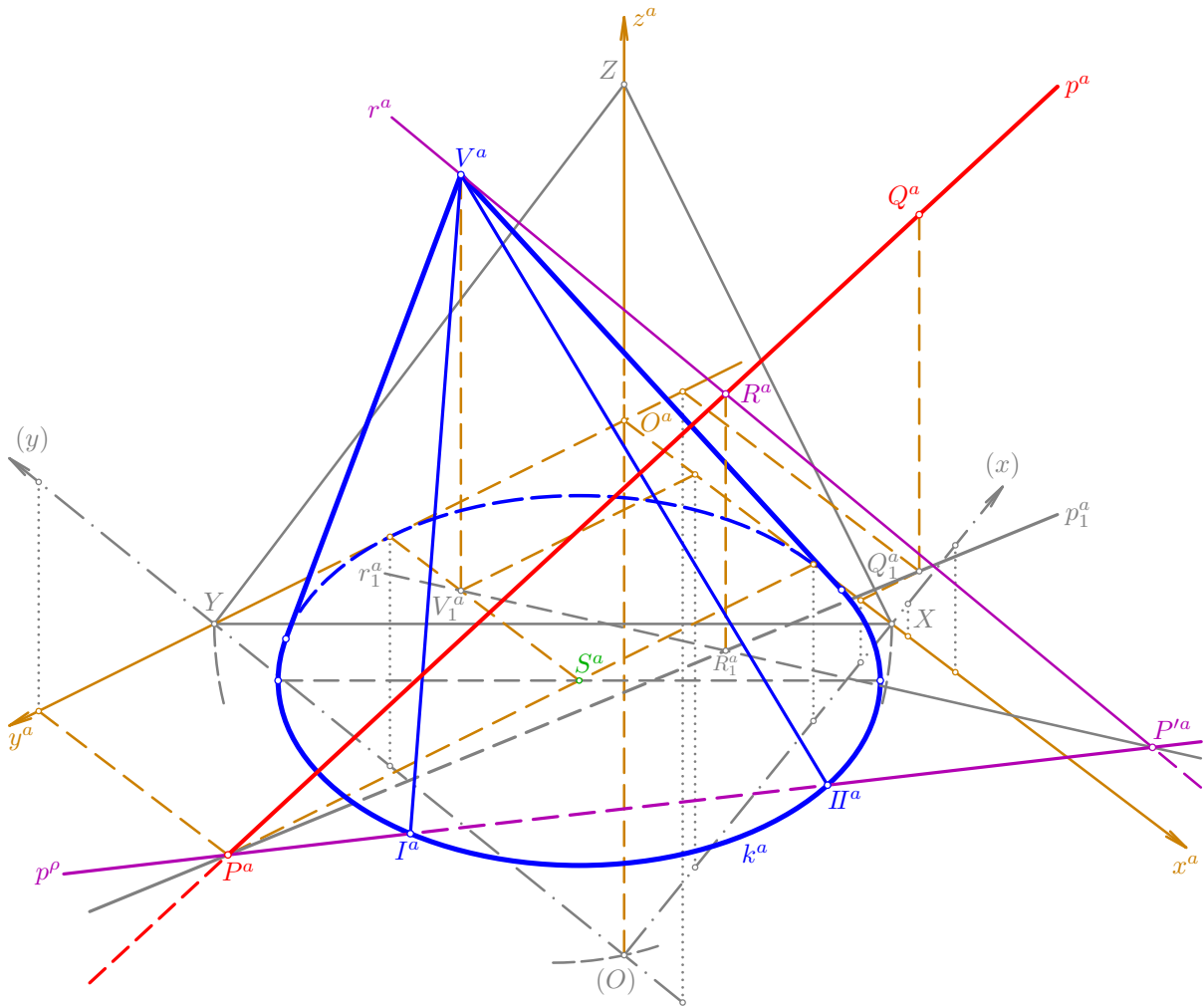
- zadání úlohy: podstavnu kružnici $k(S, r)$ zobrazíme jako elipsu k^a (podrobnější popis je uveden v kapitole Pravoúhlá axonometrie), obrys kužele dokončíme sestrojením tečen z průmětu V^a vrcholu V k elipse k^a – to lze provést přesně pomocí ohniskových vlastností elipsy (podrobněji v kapitole o kuželosečkách) nebo přibližně pouhým přiložením pravítka (tzv. „inženýrská“ konstrukce); pro přímkou $p = PQ$ sestrojíme její axonometrický půdorys $p_1^a = P^aQ_1^a$ a axonometrický průmět $p^a = P^aQ^a$; při vynášení z -ových souřadnic využijeme skutečnosti, že se díky zadané dimetrii zkrátí jednotka délky stejně ve směru průmětu osy z jako ve směru průmětu osy x , a vystačíme tedy pouze s otočením půdorysny π do axonometrické průmětny; v tomto příkladě budeme považovat nárýsnu ν za průhlednou, což se projeví na viditelnosti přímkou p

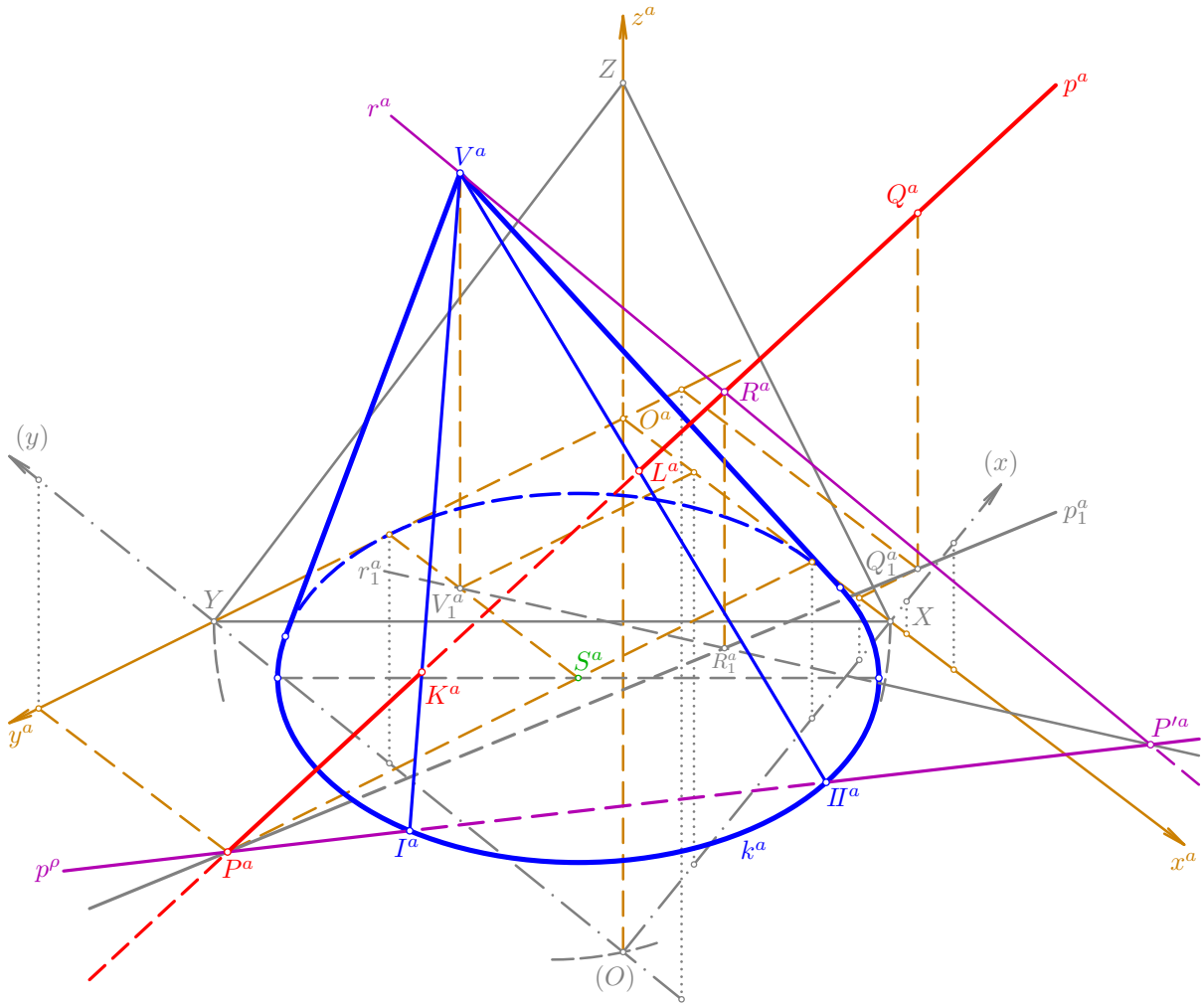
- danou přímkou $p = PQ$ proložme tzv. vrcholovou rovinu $\rho = Vp = VPQ$ a sestrojme její půdorysnou stopu p^ρ : zadaný bod P je půdorysným stopníkem přímky p a bude tedy $P \in p^\rho$; průmět půdorysného stopníku přímky VQ by nám nevyšel na nákresnu, proto zvolme na přímce p pomocný bod R a sestrojme půdorysný stopník P' přímky $r = RV$: v průmětu je vhodně zvolen bod $R^a \in p^a$, sestrojen příslušný axonometrický půdorys $R_1^a \in p_1^a, R_1^a R^a \parallel z^a$ a přímky $r^a = R^a V^a, r_1^a = R_1^a V_1^a$ se pak protínají v průmětu P'^a hledaného stopníku P' ; nyní již můžeme snadno sestrojiti axonometrický průmět půdorysné stopy $p^\rho = PP'$ proložené roviny ρ

- rovina $\rho = Vp$ protíná daný kužel v trojúhelníku III' , kde body I, II jsou průsečíky půdorysné stopy p^ρ s podstavou kružnicí k ; v průmětu můžeme průsečíky I^a, II^a průmětu stopy p^ρ s elipsou k^a najít přibližně díky pečlivému vyrýsování této elipsy pomocí hyperoskulačních kružnic v jejích vrcholech, nebo přesně v otočení půdorysny π , v níž oba útvary leží, do axonometrické průmětny kolem přímky XY (tato konstrukce není v obrázku provedena a čtenář si ji může doplnit jako cvičení)

- přímka p protíná strany IV, IIV sestrojeného řezného trojúhelníka v bodech K, L ; ty jsou současně krajními body úsečky KL , která je hledaným průnikem dané přímky p s daným kosým kruhovým kuželem; v průmětu jsou již tedy jen označeny body $K^a = p^a \cap I^aV^a$, $L^a = p^a \cap II^aV^a$ a opravena viditelnost průmětu p^a přímky p

□